

Oppdragsnr.: 5200131 Dokumentnr. 550-01

Til: Aksel Askeland
Fra: Håkon Gregersen
Sted, dato: Sandvika, 03.04.2021

Feltnotat med verdivurdering av marine naturtyper

1 Bakgrunn

Som kunnskapsbakgrunn for planforslaget er det fremkommet innspill til utredningsbehov fra Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen i Oslo og Viken), se utdrag under fra «Hvaler - innspill til varslet oppstart av detaljregulering for Sanne brygge på Nordre Sandøy, gbnr 28/31, 511/50 og del av 28/3»

I det varslede planområdet er det i Miljødirektoratets Naturbase registrert verdifulle naturtyper på land og i sjø. Det er kartlagt jordbærkløver (VU¹) ved den nordre stranda. Vi mener det bør gjennomføres en feltkartlegging etter eventuelle ukjente naturverdier i området, for å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for planarbeidet.

Se også utdrag fra oppstartsmøtereferat, delkapittel *Naturforvaltning sine merknader* s. 6-7: under.

Naturforvaltning sine merknader

Det bør spreses minst mulig for å ivareta landskapet.

Det skal tas hensyn til strandengen mellom de to fjellkollene. Det vil si at det bør tilstrebes at denne i størst mulig grad beholdes/opprettholdes. Vi er litt usikre på om de vil bruke hele dette området til vei/parkering. I så fall vil denne strandenga gå tapt.

Det er registrert kanadagullris rett utenfor der det nåværende planområdet er (registreringen ligger innenfor området med krav om felles planlegging). Det er en fremmed art av svært høy risiko som kommunen bruker store ressurser hvert år på å fjerne. Det er derfor viktig at det tas spesielle hensyn for å hindre spredning.

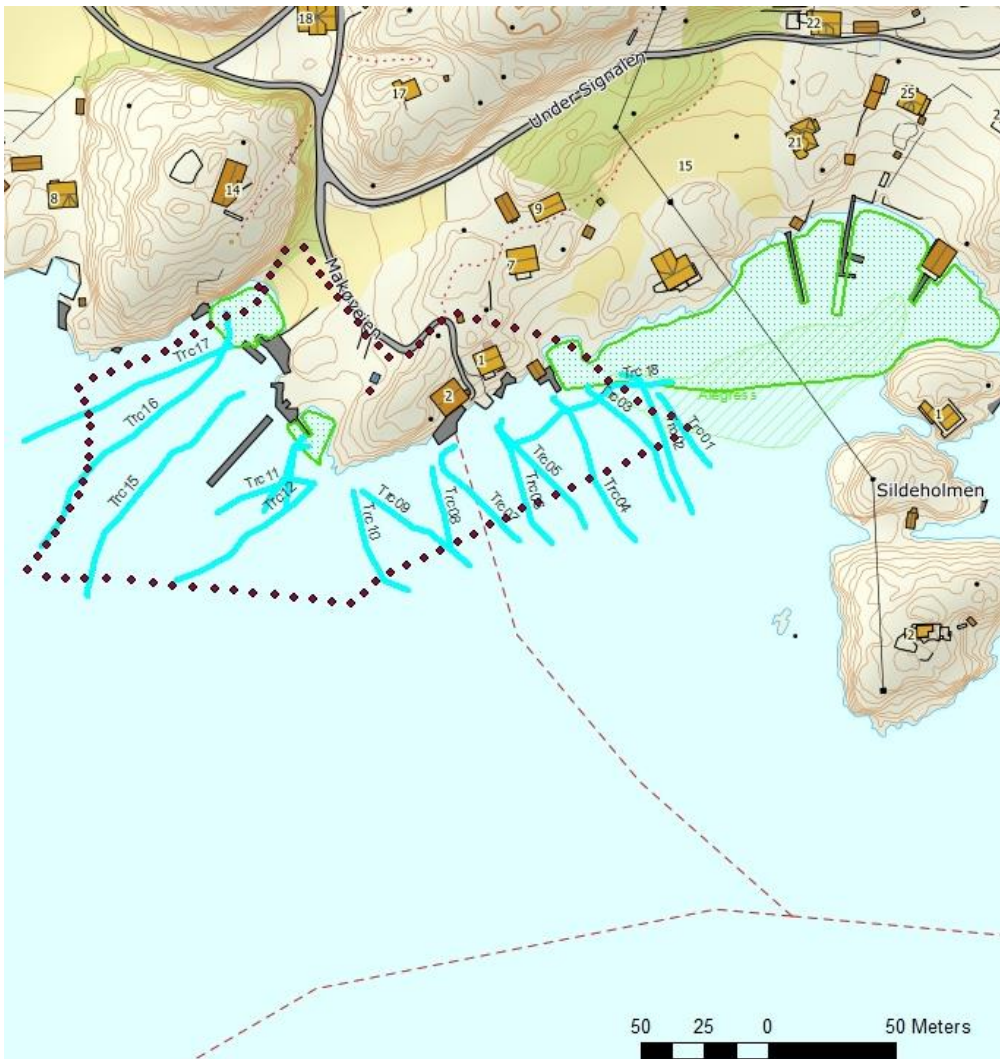
Det er registrert glisnebjørnebær i nærhet til planområdet. Arten er vurdert som sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter. Funnene er fra 1991. Det bør vurderes om det skal gjøres undersøkelser for å se om arten fortsatt finnes der. Uansett bør det vises forsiktighet i dette området, da arten potensielt kan komme tilbake.

Det er registrert bløtbunnsområder i området. Det bør tilstrebes at inngrepene i dette området blir minst mulig.

Naturtypen «andre viktige forekomster» er registrert som viktig (regionalt viktig) i planområdet i år 2000. Det er dårlig med informasjon i faktaarket om lokaliteten på Naturbase. Vi ser det som viktig at det gjøres undersøkelser i sommerhalvåret for å undersøke hva som finnes der.

2 Metode

Kartlegging av marine naturtyper ble gjennomført i tråd med metodikken i DN 19 «Kartlegging av marint biologisk mangfold». I forkant av feltarbeidet ble flyfoto av planområdet vurdert, og deretter ble spesielt relevante områder som kunne ha forvaltningsrelevante naturtyper videre undersøkt i felt. Feltundersøkelsene i sjø ble foretatt med båt, ved bruk av en videoslede bestående av kamera og dybdemåler. Videosleden ble dratt over bunn, med sanntidsoverføring av bilde derfra til overflatefartøy. Transektene ble plassert med ca. 25 - 50 meters mellomrom, fra land i littoralsonen til omtrent 30 meters dybde (figur 1)). Naturtypelokalitetene er avgrenset og kvalitetsvurdert ved studie av videofiler og flyfoto. De relevante naturtypene var lett gjenkjennelig under befaringsstidspunktet. Feltundersøkelsen ble gjennomført 17. november 2020. Ideelt sett bør biologiske undersøkelser gjennomføres i sommersesongen fra mai til september da det er størst aktivitet og produksjon, men vi mener at denne undersøkelsen likevel gir tilstrekkelig informasjon for å vurdere omfang og verdi av de kartlagte naturtypeforekomstene.

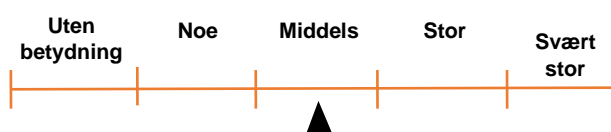

Figur 1. Oversikt over marine transekter i utredningsområdet ved Sanne brygge på Nordre Sandøy.

Verdivurdering

Håndbok V712 gir føringer for hvordan arealene skal verdisettes. Verdien fastsettes på grunnlag av et sett kriterier som er gjengitt i tabell 1, tabell nedenfor.

Verdien for det enkelte delområdet vises på skala som vist nedenfor (figur 2). Skalaen er glidende, og pilen blir brukt for å vise hvor på skalaen verdien på delområdet er satt etter metodikken.

Figur 2. Skala for vurdering av verdi. Linjalen er glidende, pilen kan flyttes bortover for å nyansere verdivurderingen.

Verdivurdering av marine naturtypeforekomster baserer seg delvis på verdisetting fra naturbase.no dersom forekomsten er registrert der. I tillegg vil vurderingen oppdateres i henhold til «Ny revisjon av kriterier for verdisetting av marine naturtyper og nøkkelområder for arter» Niva rapport 7454-2019 (Bekkby et al- 2020).

Verdien av naturtyper baserer seg på

- Størrelse og regionale tilpasninger
- Produksjonsrate
- Naturtyperikdom og sjeldne arter
- Avvik fra naturtilstand
- Sjeldenhet

I verdivurdering av marine naturtypeforekomster ved Sanne brygge legger tidspunkt for kartleggingen noen begrensninger i forhold til vurdering av produksjonsrate og naturtyperikdom da dette forventes å være bedre sommerstid enn vinterstid. Verdivurderingen vil derfor hovedsakelig basere seg på størrelse, naturtilstand og sjeldenhet i tillegg til viktighet for andre arter som f.eks fugl.

Tabell 1. Kriterier for verdisetting av naturmangfold jf. Statens vegvesen Håndbok V712

Kategorier	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Landskaps-økologiske funksjonsområder	Områder med mulig landskapsøkologisk funksjon. Små lokalt viktige vilt- og fugletrekk.	Områder med lokal eller regional landskapsøkologisk funksjon. Vilt- og fugletrekk som er viktig på lokalt/ regionalt nivå. Områder med mulig betydning i sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter	Områder med regional til nasjonal landskapsøkologisk funksjon. Vilt- og fugletrekk som er viktig på regionalt/ nasjonalt nivå. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter	Områder med nasjonal, landskapsøkologisk funksjon. Særlig store og nasjonalt/ internasjonalt viktige vilt- og fugletrekk. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av verneområder eller dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi.
Vernet natur			Verneområder jf. naturmangfoldloven §§ 35-39 ¹ med permanent redusert verneverdi. Prioriterte arter i kategori VU og deres ØFO (økologiske funksjonsområder)	Verneområder (naturmangfoldloven §§ 35-39). Øverste del forbeholdes verneområder med internasjonal verdi eller status, (Ramsar, Emerald-nettwork m.fl.). Prioriterte arter i kategori EN og CR og deres ØFO ²
Viktige naturtyper	Lokaliteter verdi C (øvre del)	Lokaliteter verdi C og B (øvre del)	Lokaliteter verdi B og A (øvre del) Utvalgte naturtyper verdi B/C (B øverst i stor verdi) ³ .	Lokaliteter verdi A Utvalgte naturtyper verdi A.
		C-verdi	B- verdi	A- verdi
Økologiske funksjonsområder for arter	Områder med funksjoner for vanlige arter (eks. høy tetthet av spurvefugl, ordinære beiteområder for hjortedyr, sjø/ fjæreatal med få/små funksjoner). Funksjonsområder for enkelte vidt utbredte og alminnelige NT arter. Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdikategori «liten verdi»	Lokalt til regionalt verdifulle funksjonsområder. Funksjonsområder for arter i kategori NT. Funksjonsområder for fredede arter utenfor rødlista ⁴ . Funksjonsområde for spesielt hensynskrevende arter ⁵ . Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdi-kategori «middels verdi»	Regionalt verdifulle funksjonsområder. Funksjonsområder for arter i kategori VU. Funksjonsområder for NT-arter der disse er norske ansvarsarter og/ eller globalt rødlistet. Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdikategori «stor verdi»	Store, veldokumenterte funksjonsområder av nasjonal (nedre del) og internasjonal (øvre del) betydning. Funksjonsområder for trua arter i kategori CR (øvre del). Nedre del: EN-arter og arter i VU der disse er norske ansvarsarter og/eller globalt rødlistet. Ferskvannsfisk: Vassdrag/bestander i verdikategori «svært stor verdi»

¹ Landskapsvernområder, naturmangfoldloven § 36 vurderes under tema naturmangfold kun dersom verneformålet er naturfaglig begrunnet.

² For prioriterte arter uten forskriftsfestet økologisk funksjonsområde (ØFO) må det gjøres en avgrensning av dette i KU.

³ Verdisetting av naturtyper jf. DN- håndbok 13.

⁴ Jf. forskrift om fredede arter (FOR-2001-12-21-1525).

⁵ Jf. Miljødirektoratets rangering av arter i kategoriene stor- og særlig stor forvaltningsrelevans.

Geosteder	Geosteder med lokal betydning.	Geosteder med lokalregional betydning.	Geosteder regionalnasjonal betydning.	Geosteder med nasjonalinternasjonal betydning.
-----------	--------------------------------	--	---------------------------------------	--

3 Feltundersøkelse og verdivurdering av registrerte marine naturtyper

Feltundersøkelsene dokumenterte forekomst og utbredelse av bløtbunnsområder i strandsonen tilsvarende det som allerede tidligere er registrert i naturbase (Figur 3). Registreringene i naturbase er datert 2011 og forekomstene er registrert som «lokalt viktige». Under feltkartleggingen i 2020 ble i tillegg registrert, og avgrenset en ny marin naturtypelokalitet. Denne lokaliteten var bestående av ålegresseng, og fremkommer som lokalitet 4 «Ålegress» i figur 3, og tabell 2.

Figur 3. Oversikt over registrerte marine naturtyper i planområdet. Planområdet er markert med brunprikket linje, «bløtbunnsområder i strandsonen» er grønnprikket område, mens ålegresseng er markert med grønn linjert skravur.

Tabell 2. Oversikt over registrerte marine naturtyper innenfor planområdegrensen. Område 1- 3 er bløtbunnsområder registrert i naturbasen, mens område 4 er nyregistrering av ålegresseng. Kriterier for verdisseting av naturmangfold jf. Statens vegvesen Håndbok V712

Område	Naturbase ID	Naturbase navn	Naturtype	Verdi	Registreringsdato	Areal forekomst (m ²)	Areal innenfor plangrense (m ²)	Perimeter lengde m
1	BM00080779	Under Signalen midt	Bløtbunnsområder i strandsonen	Noe verdi	24.11.2011	459	459	85,5
2	BM00080780	Under Signalen øst	Bløtbunnsområder i strandsonen	Noe verdi	24.11.2011	191	191	75
3	BM00080778	Sildeholmen nord	Bløtbunnsområder i strandsonen	Noe verdi	24.11.2011	6179	271	587,8
4			Ålegresseng	Noe verdi	17.11.2020	3147	84	298

Områdene med registrerte marine naturtyper tidligere registrert (område 1- 3) er alle bløtbunnsområder, og registrert i naturbase som lokalt viktige, det er relativt små lokaliteter, men de er vurdert som viktige for sjøfugl i området. Det er mange tilsvarende forekomster i nærområdet. Verdivurdering i henhold til håndbok 712 gir dem «noe verdi». Det nyregistrerte området med ålegress er avgrenset til 3147 m², der 84 m² ligger innenfor plangrensen. Det er få registrerte ålegrasforekomster i nærheten, nærmeste registrerte forekomst i naturbase ligger 2,5 km unna i luftlinje, men det er registrert mange små forekomster av ålegress både i kommunen og i regionen. Området er foreløpig klassifisert med en indeksverdi C i henhold til (Bekkby et al. 2020), og gis «noe verdi». Planområdet ligger utenfor grensene til Ytre Hvaler Nasjonalpark, og det er ikke registrert oppvekst- og gyteområder for fisk i umiddelbar nærhet.

Av andre betraktninger av marine verdier er området stort sett bestående av dypereleggende bløtbunn, men har innslag av bergkjøler med steinrøyer. Området har sannsynligvis en funksjon som leveområde for hummer, og er sannsynligvis beiteområde for marin fisk og sjøfugl. Det er sannsynlig at sjørret bruker området som beiteområde.

4 Litteratur

Artsdatabanken 2018, «Norsk rødliste for naturtyper,» 2018. [Internett]. Available: <https://www.artsdatabanken.no/rodlisefornaturtyper>. [Funnet 5 juni 2020].

Bekkby, T., Rinde, E., Espeland, S. H., Olsen, H., Thormar, T., Grefsrud, E. S., Bøe, R., Brandt, C. F. og Moy, F. E. 2019. Nasjonal kartlegging – kyst 2019. Ny revisjon av kriterier for verdsetting av marine naturtyper og nøkkelområder for arter. NIVARapport L.NR. 7454-2020. 33 s.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN Håndbok 19-2001. Revidert 2007. 51 s

Gundersen, H., Bekkby, T., Norderhaug, K. M., Oug, E., Rinde, E. og Fredriksen, F. (2018). Stortareskog i Norskehavet og Barentshavet, Marint gruntvann. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (dato) fra: <https://artsdatabanken.no/RLN2018/343>

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge. Artsdatabanken, Norge. 193 s.

Staten vegvesen. (2018). Statens vegvesen Håndbok V712 - konsekvensanalyser. Staten vegvesen.

02	2021-04-09	Til kommentar av kunde	Håkon Gregersen	Elisabeth Lundsør	Aksel Askeland
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.